

13. QUÁN TẮT CHÍNH, NỮU TẮT KẾT. MIỆT DỮ LÝ, CÂU KHẨN THIẾT. TRÍ QUÁN PHỤC, HỮU ĐỊNH VỊ. VẬT LOẠN ĐÓN, TRÍ Ô UẾ.

Mũ phải ngay, nút phải gài

Vớ và giày, mang chỉnh tề.

Nón quần áo, để cố định

Chớ để bừa, tránh dơ bẩn.

13.1. Quan tắt chính, nữu tắt kết. Vát dữ lý, câu khẩn thiết (*Mũ phải ngay, nút phải gài. Vớ và giày, mang chỉnh tề*)

Đây là nói dáng vẻ bên ngoài của một người cần phải đoan chính. Nếu như hôm nay tôi diễn giảng ở đây mà áo mặc lại có hai cái cúc không cài, các vị trông thấy thì có thể một nửa số người ở đây sẽ đi về, bởi ngay đến quần áo còn mặc không tử tế thì nói gì đến chuyện diễn giảng nữa. Bởi vậy người thời xưa rất chú trọng đến dáng vẻ bên ngoài. Họ luôn luôn nhắc nhở bản thân cần có “tam chính”. Thứ nhất, đội mũ phải chỉnh tề. Thứ hai, mặc quần áo phải chỉnh tề. Thứ ba, đi giày dép phải chỉnh tề. Cho nên phải thường xuyên kiểm tra xem mũ đội có bị lệch không, quần đã cài cẩn thận chưa. Nếu không, chẳng may quần bị tụt xuống thì rất phiền phức. Sau đó là kiểm tra dây giày đã buộc chặt chưa? Nếu bị lỏng lẻo thì chúng ta đi đường sẽ phát ra âm thanh, người ta nhìn thấy sẽ khinh khi các vị.

Có một lần tôi đi diễn giảng, thời gian có hơi chút gấp rút. Ở Hải Khẩu có một phương tiện giao thông gọi là xe ôm. Các vị đã nghe đến bao giờ chưa? Là người ta dùng xe máy để chở khách như xe tắc xi vậy. Ở đó có rất nhiều xe ôm, đều là dùng xe máy để chở một người khách. Tôi liền gọi xe ôm chở đến nơi diễn giảng. Sau khi đến nơi tôi liền vào trong giảng cho nên cũng không bị muộn. Sau khi giảng xong tôi đi vào nhà vệ sinh. Kết quả khi soi gương thì thấy tóc của tôi dựng ngược lên. Bởi lúc ngồi xe ôm, gió đã thổi tung tóc của tôi lên. Tôi đã diễn giảng ở đó suốt hai tiếng đồng hồ mà mọi người đều không nói cho tôi biết. Sau khi đi ra, tôi liền nói với mấy vị thầy giáo ở trung tâm này rằng: “Sao các vị không nhắc nhở tôi? Để cho tôi phải xấu mặt suốt hai tiếng đồng hồ”. Cho nên, chúng ta lúc nào cũng phải cẩn thận với dáng vẻ bề ngoài thì mới không bị xấu mặt khi xuất hiện trước mọi người.

Vào thời Xuân Thu có một vị đại thần tên là Triệu Tuyên Tử, ông là đại thần nước Tấn. Khi đó Tấn Linh Công đang giữ ngôi vua. Tấn Linh Công tuổi đời không nhiều, còn nhỏ và không hay nghe lời, đều không biết yêu quý nhân dân. Triệu Tuyên Tử rất trung thành, ông thường xuyên thẳng thắn khuyên can Vua một cách không kiêng kỵ. Kết quả làm cho Tấn Linh Công khởi lên ác niệm nên đã cử sát thủ Sừ Nghê (một người rất khỏe) đi giết Triệu Tuyên Tử. Thời đó triều kiến nhà Vua thường vào buổi sáng rất sớm. Cho nên Sừ Nghê liền đến nhà của Triệu Tuyên Tử trước buổi chiều sáng bởi vì Triệu Tuyên Tử thức dậy rất sớm. Kết quả Sừ Nghê thấy Triệu Tuyên Tử đã mặc triều phục rất là chỉnh tề, ngồi nghiêm chỉnh và đang nhắm mắt dưỡng thần. Hơn nữa dáng vẻ bề ngoài này, uy nghi này làm cho Sừ Nghê vừa nhìn thấy đã bị cảm động. Ông

ấy nghĩ: “*Triệu Tuyên Tử ở nơi không có người nhìn thấy mà vẫn cung kính như vậy thì chắc là khi ở trước mặt người khác nhất định sẽ rất nghiêm túc để giải quyết việc nước, đối với người khác nhất định cũng rất khiêm tốn, rất cung kính*”.

Cho nên ông ấy nghĩ: “*Người như vậy tuyệt đối sẽ là lương đống (trụ cột) của nước nhà, là nhà lãnh đạo của nhân dân, cho nên ta không thể giết ông ấy được. Nếu giết ông ấy thì ta sẽ trở thành kẻ bất trung*”. Nhưng đây là việc mà Vua Tấn Linh Công giao cho ông, giả như ông không hoàn thành thì ông sẽ trở thành kẻ bất tín (không giữ lời hứa). Cho nên Sừ Nghệ lập tức lao đầu vào cây hòe để tự vẫn. Từ câu chuyện này chúng ta có thể lĩnh hội được rằng khi dáng vẻ bề ngoài của một người đoan trang thì sẽ nhận được sự tôn trọng của người khác đối với họ. Và cũng nhờ thái độ cung kính này mà Triệu Tuyên Tử đã cứu được mạng sống của chính mình. Cho nên những chi tiết nhỏ nhất này trong sinh hoạt, chúng ta cũng không thể không cẩn thận.

²²Dáng vẻ bề ngoài của một con người mà đoan trang thì rất là quan trọng. Khi các vị biết coi trọng dáng vẻ bề ngoài của các vị, thì sẽ làm cho người khác kính trọng các vị. Bởi nếu như dáng vẻ bề ngoài của chúng ta mà kỳ cục lạ thường, như vậy chúng ta không những sẽ bị người khác khinh thường mà còn có thể tạo thành nếp sống không lành mạnh cho xã hội. Cho nên sự ăn mặc của những người thuộc người của công chúng rất là quan trọng. Nếu như họ mặc quần áo hở hang, vậy thì sẽ dẫn đầu nếp sống không lành mạnh trong xã hội. Cho nên người của công chúng thì phải cẩn thận nghĩ đến sự ảnh hưởng của mình đối với xã hội, và cần phải cẩn thận với hành động của bản thân mới đúng.

²² Bát đầu tập 22

Cha mẹ chúng ta ăn mặc quần áo cũng là tấm gương để cho chúng ta noi theo. Nếu như người mẹ ăn mặc hở hang, thì đứa con có thể từ nhỏ đã “*nghe quen tai, nhìn quen mắt*” mà bị ảnh hưởng theo. Và sau này con cái ăn mặc có khi còn hở hang hơn. Như vậy rất là không tốt đối với con cái, sẽ làm cho rất nhiều người khinh thường đối với họ, thậm chí có thể bị nguy hiểm. Cho nên ăn mặc quần áo không thể không cẩn thận.

Cách ăn mặc quần áo của một người chân thật sẽ ảnh hưởng đến trạng thái nội tâm của họ. Ví dụ như ở nước ngoài, thậm chí là ở những nơi quan trọng của nước ta cũng đều quy định phải ăn mặc lịch sự thì mới được vào những nơi có tính chất quốc tế. Và có một số chương trình biểu diễn quan trọng cũng yêu cầu như vậy. Ví dụ khi chúng ta đến Trung tâm Văn hóa, nếu ăn mặc nghiêm chỉnh thì khi xem những tiết mục này chúng ta cũng sẽ được chuyên chú hơn. Nếu như các vị lại đi dép lê, mặc quần đùi đi đến nơi này, như vậy là không thích hợp. Cho nên khi chúng ta ăn mặc chỉnh tề thì trong lòng tự nhiên cũng cảm thấy có lòng cung kính. Giống như khi chúng ta đi leo núi, nếu ăn mặc như chúng ta đang mặc hiện giờ thì cũng không thích hợp bởi vì khi leo núi thì phải thoải mái, lúc đó cũng phải mặc những quần áo thích hợp để đi.

Trong giới buôn bán có một cao thủ bán hàng tên là Kiều Kỳ La Đức. Ông rất giỏi bán xe ô tô. Một hôm ông đang ngủ ở nhà, chợt tỉnh giấc liền vội vàng chạy đến trước tấm gương và bắt đầu mặc áo vest, thắt cà là vạt. Sau khi mặc quần áo xong xuôi ông mới bắt đầu cung kính nhắc điện thoại lên để gọi cho khách hàng của mình. Sau khi nói chuyện xong với khách hàng thì ông cúp điện thoại, rồi cởi quần áo vest ra và lại chui vào trong chăn ngủ tiếp. Vợ của

ông thấy vậy liền nói: “*Anh bị điên à!*”. Kiều Kỳ La Đức liền nói với vợ: “*Tuy khách hàng không nhìn thấy bộ dạng của anh, nhưng nếu anh ăn mặc tùy tiện thì trong lời nói của anh cũng sẽ tùy tiện và họ sẽ cảm nhận được. Nếu như anh rất là thận trọng, ăn mặc quần áo vest ngay ngắn, thái độ như vậy cũng có thể trong ngôn ngữ truyền đạt cho họ biết*”. Cho nên sự ăn mặc cũng ảnh hưởng đến trạng thái tâm lý của một người. Đương nhiên khi ông đã có thói quen này thì mỗi khi gặp mặt khách hàng ông lại còn cung kính hơn, bởi ngay cả khi khách hàng không nhìn thấy mà ông cũng đã cung kính như vậy. Đây được gọi là: “*Lời nói đi đôi với việc làm*”.

Có rất nhiều sinh viên đại học đi xin việc thường là không được tuyển dụng. Cô giáo Dương cũng từng gặp rất nhiều sinh viên tốt nghiệp đại học với thành tích rất khá, thậm chí nghiên cứu sinh cũng không kiếm được việc làm. Sau đó cô hướng dẫn cho họ cách ăn mặc, và rồi sau đó thì họ đã được tuyển dụng. Bởi vậy cho dù rất giỏi giang nhưng nếu như khi đi xin việc mà ăn mặc không thích hợp thì có khả năng là bạn đã làm mất cơ hội này rồi.

13.2. Trí quan phục, hữu định vị. Vật loạn đốn, trí ô uế (*Nón quần áo, để cố định. Chớ để bừa, tránh dơ bẩn*).

Quần áo, mũ mào, thậm chí là đồ dùng sinh hoạt hàng ngày đều phải để vào vị trí cố định, không được để bừa bãi, “*vật loạn đốn, trí ô uế*” (*chớ để bừa, tránh dơ bẩn*). Nếu không những đồ vật này sẽ bị bẩn. Các vị không yêu quý nó thì tuổi thọ của những đồ vật này sẽ ngắn đi. Cho nên trong vạn vật, tuy những đồ vật này không có sinh mạng, nhưng các vị đối xử tốt với chúng thì cũng có thể sử dụng chúng được lâu dài. Yêu thương người khác thì được người khác yêu

thương lại, yêu thương đồ vật thì đồ vật cũng yêu thương lại. Nếu như các vị hàng ngày đều ăn uống quá độ thì dạ dày của các vị có thể chỉ ba, bốn mươi năm là nó đã đình công rồi. Nếu như các vị rất tôn trọng nó, ngày ăn ba bữa cố định đúng giờ, không ăn nhiều quá và cũng không để cho nó bị đói, thì cái dạ dày này cũng sẽ báo đáp các vị một cách rất tốt.

Cho nên chúng ta cũng phải biết yêu quý mọi thứ đồ vật. Khi mọi đồ vật đều có vị trí cố định thì sẽ có ảnh hưởng gì đến sự sinh hoạt trong cuộc sống của chúng ta? Mọi thứ đều được ngăn nắp, gọn gàng. Chúng ta hãy quan sát trẻ nhỏ thời nay xem, thậm chí không cần nói đến trẻ nhỏ, giống như tôi và còn có những bạn học của tôi, các anh chị em cũng đều có tình trạng này. Ví dụ khi cần tìm một quyển vở bài tập mà tìm không thấy thì bọn trẻ bắt đầu lục tung cả nhà lên, tìm cho đến khi bản thân nổi trận lôi đình. Mà bực tức với ai chứ? Bực tức với chính bản thân mình. Sự bực tức này làm cho không khí cả nhà cũng không vui vẻ.

Cho nên chỉ một sự không chú ý nhỏ nhỏ cũng có thể làm cho chúng ta phải tổn hao biết bao nhiêu tinh thần và thời gian thì thật là không đáng. Khi chúng ta chưa có thói quen tốt này mà đã vội ra xã hội để làm việc và công tác thì kết quả sẽ không tốt. Ví dụ công ty có một hợp đồng rất quan trọng giao cho các vị, bởi sẵn có thói quen vô ý nên các vị tiện tay cất nó đi, ba ngày sau thì quên mất. Rất có thể đến khi cần dùng, các vị lại tìm không thấy thì cái vị trí công việc này các vị cũng giữ không nổi. Cho nên những thói quen trong sinh hoạt chân thật ảnh hưởng đến cả cuộc đời của một con người.

Có một đứa bé thường xuyên không quét nhà, một vị trưởng bối đến nhà nó thấy vậy liền nói với nó: “*Nền nhà bẩn như vậy tại sao cháu không quét sạch đi?*”. Đứa bé liền nói: “*Cánh tay này của cháu là để quét thiên hạ*”. Khẩu khí có lớn không? Các vị thấy đó, có rất nhiều đứa bé cũng nói rằng sau này lớn lên nó phải làm quan to, phải làm lãnh đạo công ty. Nhưng kết quả trong phòng của chúng thì rất là bừa bộn. Người trưởng bối này liền nói với nó: “*Nhà mà còn không quét được thì nói gì đến chuyện quét thiên hạ!*”. Cũng giống như vậy, ngay cả nhà ở còn không dọn dẹp cho gọn gàng thì nói gì đến chuyện làm lãnh đạo công ty? Có thể như vậy không? Không thể như vậy được.

Cho nên “Đệ Tử Quy” cũng là quản lý học, là cơ bản của quản lý học. Thói quen ngăn nắp, gọn gàng này phải bắt đầu từ khi còn nhỏ. Trong đầu các vị đừng nghĩ rằng sau này chỉ cần cho chúng đi học quản trị kinh doanh là chúng sẽ biết, mà ngay bây giờ phải dạy cho chúng có nền tảng. Cho nên khi một thực sỹ quản trị kinh doanh đến xin việc mà nhà cửa anh ấy lại rất là bừa bộn, người như vậy các vị có dám nhận vào làm không? Có dám không? Những học vấn về quản trị kinh doanh đó đều là lý luận suông. Chú Lô từng nói với tôi rằng khi ông đi kiểm tra các chi nhánh ở công ty thì nhất định phải đi xem bàn làm việc của người quản lý công ty có ngay ngắn, gọn gàng không, giấy tờ tài liệu của họ có xếp vào vị trí gọn gàng không. Nếu như ngay những việc nhỏ như vậy mà họ làm còn không được gọn gàng, ngăn nắp, thì một số công việc của công ty họ cũng rất khó có thể đứng nề nếp. **Đó chính là học vấn lớn ở nơi nhỏ bé.** Chúng ta đều có thể từ phương diện nhỏ

bé để đi xem cái tâm của một người là yên định không rối loạn hay là rất rối loạn, rất nóng vội, đều có thể nhìn thấy được từ những việc nhỏ nhất này.

Cho nên, chúng ta nhất định phải đào tạo những năng lực làm người, làm việc căn bản này cho con cái từ khi chúng còn nhỏ. Bởi những nhà lãnh đạo công ty thành công đều là những người có con mắt tinh đời, nhìn một cái là biết được năng lực làm người, làm việc của con cái các vị đến trình độ nào, không thể lừa gạt được họ. Nhưng có rất nhiều người lại cho rằng: “*Tôi dùng bằng đại học, bằng thạc sỹ thì có thể tìm được công việc tốt*”. Nếu như họ làm người, làm việc mà không tốt, thì nhất định sẽ không được những nhà lãnh đạo công ty ưu tú tuyển dụng. Nếu như được tuyển dụng thì cũng chỉ là những lãnh đạo công ty không có năng lực họ mới tuyển dụng. Và những công ty này cũng phát triển không được lâu dài. Cho nên muốn con cái sau này có thể vào được những công ty có tiền đồ thì ngay từ bây giờ chúng ta phải cho chúng có căn bản vững chắc.

Tại sao tôi lại có được sự cảm nhận sâu xa như vậy? Bởi khi tôi ở Úc, chúng tôi được sắp xếp rửa bát trong mấy tuần lễ. Chúng tôi phải rửa bát của bảy mươi, tám mươi người ăn, và còn phải rửa một số dụng cụ nấu ăn, ví dụ cái thùng thì cũng rất to và rất rộng, bởi vì gần một trăm người ăn cho nên phải dùng cái thùng to như vậy. Cả đời tôi đến khi đó mới chân thật biết thế nào là rửa bát. Khi tôi ở đó mà rửa bát đĩa thì chợt lĩnh ngộ được trí lý của cuộc đời. Đó là những việc mà các vị phải làm thì dù có muốn tránh cũng tránh không được.

Cho nên, những việc phải làm thì chúng ta nên làm vào lúc nào? Sao không cố gắng hoàn thiện mình khi cơ thể còn khỏe mạnh, nhân lúc mình còn

trẻ khỏe thì làm đi. Tuổi trẻ lao động nhiều, bỏ ra nhiều, đến khi về già chúng ta sẽ có phước báo hiện tiền, vậy mới có hạnh phúc. Nếu như lúc trẻ chúng ta không chăm chỉ lao động, thường xuyên tiêu pha phung phí thì đến khi về già nhất định sẽ rất thê thảm. Cho nên những việc phải làm thì không thể nào tránh khỏi, chúng ta nhân lúc còn trẻ khỏe thì hãy làm cho tốt. Bởi vậy, tôi ở đó rửa bát với tinh thần rất vui vẻ.

Có một hôm chú Lô vào trong bếp, đáng lẽ chú chỉ đi ngang qua nhưng chú chợt dừng lại nói với tôi: “*Xem cháu rửa bát là biết cháu tốt số*”. Các vị xem, chú chỉ nhìn động tác rửa bát của tôi là đã biết nội tình của tôi ra làm sao. Đúng vậy, bởi vì chú nhìn thấy chân tay tôi lóng ngóng. Cho nên, ngay lúc đó tôi chợt hiểu được rằng người trưởng bối thực sự có trí tuệ thì các vị không thể qua mắt họ được. Cho nên khi con cái của các vị cung kính đối với người khác, làm việc lại chăm chỉ thì các vị chớ lo lắng rằng sau này chúng không có người đề bạt. Các vị có thể yên tâm.

Khi sinh hoạt của một người có thể ngăn nắp, gọn gàng thì trong “*định*” sẽ sinh ra “*trí tuệ*”. Bởi vì “*định*” thì giống như mặt hồ phẳng lặng, không một gợn sóng thì nó có thể soi rõ những cảnh vật xung quanh. Trong thời gian ở Úc, có một lần tôi vào phòng của chú Lô, đúng lúc chú Lô lấy quần áo. Bởi cái giường của chú trông ở giữa cho nên bên trong có thể để quần áo. Khi chú kéo cái giường ra, tôi chợt nhìn thấy quần áo bên trong xếp giống như của Giordano, gấp ngay ngắn, gọn gàng như trong cửa hàng bán quần áo vậy. Nếu tất cả đồ đạc đều sắp xếp gọn gàng, ngăn nắp như vậy, đều đúng vị trí thì khi chúng ta muốn dùng đồ gì là có thể lấy được ngay. Vậy thì trong lòng lúc nào cũng bình lặng,

luôn luôn không bị rối loạn, xử lý công việc cũng sẽ ngăn nắp, gọn gàng. Cho nên thói quen này rất quan trọng, nhất định phải thực hiện từ chính bản thân mình. Sau đó, chúng ta tiến thêm một bước là chỉ dạy con cái cũng có thói quen tốt như vậy.

***Người giảng:** Tiến sĩ Thái Lễ Húc*

***Nơi giảng:** Đài Nam Đài Loan*

***Thời gian giảng:** Năm 2005*

***Dịch giả:** Tống Như Cường*